

Fuglaveiðan.

Harra Hákon Djurhuus fer illa við okkum, heldur tað sjálvur í hvussu er. »Sum ein rópar í skógnum, fær ein svar«, sigur hann. Vit skilja hann. Fuglaveiða er jú »tradition« í ættini, og sjálvur er hann, sum hann sigur, mætur bjargamaður. Vit hava einki fmóti at viðganga, at hann hevur — átti í hvussu er at haft — umstøður at tala um fuglaveiðu. — Táid vit kortini skoyta nokur orð til hansara, kemst tað av, at hann ger seg sekan í tí, sum hann brigdar okkum, nevniliga agitatión og »tendensiositetie«, hvarvið hansara »fuglaskila« ikki kemur til sín rett.

At Skúvoyin enn er fuglarik, skyldast Skúvoyinganna skynsemi og dugnaskapi sum bjargamenn, tað hava vit aldri noktað. Vit undirstrika tað fegnir. Men skjóting, fylgling, ræning og tann skaði, ið stendst av hesum, broytist einki av tí.

Harra H. Djurhuus skrivur, sum um talan var bert um Skúvoyinna, og sum um vit hava haft í huga at nerva Skúvoyingar fram fyri aðrar. Her fer hann sjálvandi skeivur. Okkara grein hevði eingi sovoðin ljót orindi. Vit vildu tala til verju fyri

fuglin í Føroyum,

samtundis sum vit royndu at kunna eftir, á hvønn hátt fuglurinn skaðaleystast kundi verða veiddur til gagns fyri fólkdi og bjorgini. Okkum var ikki í huga at vera »tendensiosier«.

Harra H. Djurhuus vil yvirleikin reka okkum av valinum, merkir okkum sum teir blindu, ið tala um litirnar. Tilfikt yvirleikin elvir fram ein ótta fyri, at hansar sjálvs sakliga evnir at siggja hava — av eini ella aðrar grund — fingið tað uppfyri, ið Danir nevna »skýklapper«. Heri finna vit forkláringina uppa hansara einvisu talu.

Hvørki fylgling ella ræningur nakar vandi, sigur harra H. Djurhuus. Men stutt aftaná heldur hann, »at tá ið kortini í gamlari tíð sigst um røkur, ið avoyddar eru, má tað siggjast saman við tíðini, tá ið litið var at taka av, og hungur ikki var sjaldsamur gestur. Tað er altsó talan um avoyddar røkur! — Munu tað vera mangir sakligir menn, ið einans geva teim ringu gomlu tíðunum skyld fyri avoyðingina? — Man ikki sjálvur harra H. D. við at hugsa seg róliga um finna aðrar grundir til fuglaavoyingina enn hungur og ringar tíðir? Hann sigur, at tað ikki kemur so nógv ann uppá fylgling sum uppá áringin (veðrið), hvussu pisan sleppur undan. Undirstrikar hann ikki hervið, at tað er nakað í tí, at ræningin eisini kann veraskaðilig? — Veðrið batnar jú vanliga ikki sum liður á árið. 8 til 14 dagar kann hava nógv at siga, tá ið tað reður um at sleppa tíðliga av stað hjá pisan! — At pisan norðuri í Føroyum rymir seinri enn t. d. pisan í Skúvoy, kann vitiliga í hesum sambandi aldri verða nokur undanfarsla fyri ræning. Harra H. D. sigur, at hann aldri hevur sæð fugl hildið skúla. — Ein nakað søkt víttvitheiti. Vit hugsa, at hann sum lærari hevur ein varhuga av, at písur so væl sum allur alvi læra av teim gomlu við at ferðast saman við teim, sjálvu um ikki er talan um skúlastovu.

Sneruveiðan er hin standandi spurningurin. Vit takka harra H. Djurhuus fyri at hava sagt sína hugsan og verfarlegu í hesum máli. — Vit fluttu seinast

ÚR SUÐUROY

framm nakað av tí, ið snerruveiðumennirnir hava latið orð fallið um yvir fyri okkum, ið sjálvandi í hesum veiðiháttum ið øllum veiðiháttum einans hava ta sakligu uppgávu at fáa sannleikan fram. Við at fáa fram tær ymsu royndir og meiningar tæna vit málinum best. — Her reður um ikki at vera einvisur og ósakligur.

Líka so lítið sum vit vilja vera við til uttan tvingandi sakliga grund at sýta ein veiðihátt, sum kann týða nógv fyri almenningin, líka so lítið vilja vit vera við til at livga djórapiðslu og ein veiðihátt, sum er avoyðandi fyri fugl okkara.

Framhaldið

av jarðaspurninginum má vegna plástrot stegda til næsta blað.

Skarsteinsmálið á Føroya lögtingi.

Sýslumaður Djurhuus: Hann greiddi frá millumtinganevndar uppskótinum. Nevndin hevði fingið í hendur at kanna Skarsteinsmálið og »eventuelle samráðast við amtmannin og ministrið. Álitid lá nú fyri við ymsum upplýsingum. Nevndin hevði verið samd um at bytt arbeiðið soleiðis millum sín, at hann (Djurhuus) skuldi undirsøkkja málið sunnanfjarðar, hinir báðir limirnir norðanfjarðar. Hvor limurin skuldi so bera fram sít úrslit og uppskót. Hinir limirnir segdu, at teir høvdu høyr ymskt, men ikki nakað fast at byggja upp. Teir komu so á samt um at týta sunnanfjarðar tilfarið hjá honum (politiraportina). Aðrenn hetta tilfarið varð prentað, hevði hann víst flokksformanninum og ríkisdagsmanninum tað, ið framman komið (raportina), og høvdu teir einki at viðmerkja. Ríkisdagsmennirnir vóru eisini biðnir um at siga frá, um teir høvdu nakað at siga ella at spyrja um.

Jóanes Patursson: Allir Føroyingar eru samdir um, at hetta er ein syndarlig sak. Men nú eru tað ikki allir samdir. Skipsmennirnir høvdu roynt at vaska av sær, at tað var lygn, ið teir høvdu sagt. Tað var syndarligt, at teir ikki fingið loyvi at gera tað. Hlin danski »Socialdemokraturin« bar tíðindini út um Skarsteinsmálið undir yvirskriftini: *En Løgn om Grønland*. Henda grein elvdi honum sum ríkisdagsmanni at bera Skarsteinsmálið fram í landstinginum við kravi um at fáa eina rettsliga undirsøking. Hann vildi ikki siga annað um atburðin har nðri, enn at hann var undarligur. Millum annað framkom, at lærarin Poul Fr. Joensen hevði sagt: »man kan ikke overdrive nok, naar det drejer sig om Danskerne!« Menn kunnu ætla, at táid sovoðrið kemur fram, standa ríkisdagsmennirnir ofvarnir. Men hvadani eru hesar upplýsingarnar komnar frá? Stauning hevur fingið teir frá Dagaard Jensen, D. J. frá amtmanninum, amtmáðurin frá fátunum, fátin frá sýslumann-

inum í Suðuroy. Alt hongur so á sýslumanninum. Hevur sýslumaðurin gjørt hetta, er tað tí óforsvarligt, og er tað langt uttanfyri tað »mandate«, hann hevur sum lögtingsmaður. Tað er harmiligt, at ein lögtingsmaður skal hava so lítið skil á snum formannsstarvi. Nevndin hevði bert at gera at savna upplýsingar og leggja úrslitið fram fyri lögtingið. Tá ið talarin kom aftur úr Danmark, fór hann til Suðuroyar fyri at tala við mennin, og var tað hansara fulla »yvirbevising«, at teir hava liðið órátt. Hann var biðin um at hjálpa og hevði gjørt eitt sindur. Men einki var vordit burtur úr. Hann bað lögtingið taka sær av sakini og fáa hana rettsliga undirsøkt. Djurhuus les upp innstillingina og strikaði undir »yderligere Oplysning i Sagen«. Hvat liggur í hesum? Fiffigt sagt! Tað kann vera bæði eitt og annað! Allir vita, hvat ið lögtingið meinti, tá ið nevndin var sett. Nevndin skuldi kanna Skarsteinsmálið, inspektion o. a. Men formaðurin hevði einki gjørt! Rapportin var dagset 30. oktober. Hvi var einans hon lagt fram og ikki skiparans »erklæring« av 30. september? Hvi var henda »erklæring« duld fyri lögtingsmonnum í fjór, tá ið teir vóru saman? »Paa detil given Foranledning« byrjar erklæringin. Hvor hevur givið »Anledningen«? Skiparin kemur til Havnar. Ein skiparafelagslimur motir honum á bryggjun, og yvir fyri honum sigur skiparin, at tað sum heild er rætt, sum stendur í »Krossi« frá manningini. Men dagin eftir sigur hesin sami skiparin nakað heilt annað. Hvussu ber hetta til? Hevur skiparin verið undir pressu? Talarin fant at málinum í rapportinum og spurdi, hvi sýslumaðurin ikki hevði arbeitt sum nevndarlimur? Hann var bilsin yvir at hoyra, at Djurhuus segði, at hann (Patursson) onga atfinning hevði, tá nevndararbeiðið var lisið upp fyri honum. Hetta var skeivt. Hann hevði júst funnist at, entá skrivliga biðið um upplýsingar, men var av sýslumanninum vistur til fátans. Forferðligt! Hann hevði sagt við sýslumannin, at hann ikki var tann retti maðurin. Djurhuus hevði so spurt, um hann var »inhabil«. Til tess hevði talarin svarað: *Ja!* Tað, sum fyrila, var bert ein rapport. Lögtingið mátti hjálpa Skarsteinsmonnum til rettsliga avhoyring.

Sýslumaður Djurhuus: Patur-

sson stillaði spursmál til mín sum sýslumann. Men tað kann eg ikki sum lögtingsmaður svara. Eg siti her ikki sum sýslumaður, men sum lögtingsmaður. Patursson »kritiserade« politiraportina. Men eg má spyrja: hevur nevndin nakra makt til at krevja forhoyr? Nei! Hann segði, at nevndin var samd um at biðja amtmannin undirsøkja sakina til botns, rettsliga. Men táid undirskrivast skuldi, bar sjálvstýrislimurin í nevndini seg undan og vildi ikki ganga við til hetta, vildi ikki hava rettsliga undirsøking, fleiri innstillingar. — Um nevndararbeiðið vóru allir limirnir samdir, sjálvstýrismaðurin við! Tað kundi kanska »innvendast«, at ikki allir mennirnir eru yvir-

hoyrdir. Men teir, ið yvirhoyrdir vóru, vóru so at kalla »samstemmandi« í teirra forkláring. So vilt talaranum kunnugt, var eingin umsókn frá mannskapinum um at fáa eina rettsliga undirsøking.

Sigur Poutsen (sjálvstýrislimurin í nevndini): Eg visti altíð, at nevndararbeiðið varð »kretiserade«. Tað segði eg eisini við sýslumann Djurhuus. Eg meini, og eg havi meint, at raportin sum heild tiki er bein. Behandlingin av mannskapinum var ring. Tað sigir eisini raportin. Ein og hvør má halda, at tað er mishandling at hvøla songina, sum ein ungur drongur liggur í. — Eg kann skilja, at tað ikki var so lystiligt hjá einum sjólatnum manni at fara so beinvegin út aftur í havið. Tað kann vera, at tað var betri, um nevndin hevði forhoyrt manningina. Men eg veit ikki kortini. Eg ráði til, at rettsligt forhoyr verður tikið.

Patursson: Hann viðgekk, at hansara partamaður og hann sjálvur ikki høvdu viljað gingið við til rettsliga undirsøking. — Grundin til tess var, at teir vildu hava alt Grønlandsmálið og ikki bert Skarsteinsmálið rettsliga undirsøkt. — Teir høvdu eisini verið fmóti, at amtmáðurin skuldi koma uppl. — Sjómenn okkara vóru ikki vanir at geva forkláring yvir fyri óriðheitini. Hann vildi hava nevndina at hava yvirhoyringina. Landstingskommisjónin 1920 var ikki sett av óriðheitspersónum einans. Tað sama kundi jú verið við Skarsteinsmálinum. Føroyingar vóru ikki tá meira separatistar enn nú. Hann var harmur yvir ikki at fáa svar uppá spurningarnar til Djurhuus og protestaði harðliga ímóti tí!

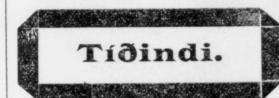
Djurhuus: Tingmaðurin í Skopun »tvívaldi« ikki. Tað gleðir meg. — Hann hevur ikki altíð gjørt tað. Hann hevði skrivað nakað annað í »Krossi«. — Eg ventaði at siggja eina »dementie«, ið tá aldri kom. Tað er tó gott, at hann dementarar nú. — Tað heila endar nú í, at Patursson vil tað, ið eg og partamenn minir vildu, nevniliga rettsliga undirsøking. — Men nú er nakað seint.

Patursson: Vit hava nú einki uttan eina politirapport. — Hon er ikki nokk. Tá ið vit nú vilja rettsliga undirsøking, sum Djurhuus vildi fyrr, vóni eg, at sambandið vil ganga við til rettsliga undirsøking.

A. Samuelsen takkaði nevndini. — Hon hevði ikki kunnað gjørt nógv. — Sjálvstýrið hevði tikið arbeiðið frá henni við ikki at hava viljað gingið við til rettsligt forhoyr. Hann bekræftaði, at eingin hevði mótmælt raportini, tá ið hon var upplisin fyri ríkisdagsmonnum. Patursson hevði einans talað um, at fáa rannsóknina at rokka aftur til 1924 og var tá ógviliga »mattur« og dæmdi ikki raportina. Tað gjørdi talarin heldur ikki. Hann kundi ynskt hana óbrvisi. Men tað var einki at gera, tí raportin var sannheit. At nevndin hevði fingið annað úrslit, trýr eingin. Einans, sum er framkommið, er tað, ið sambandsmenn hava gjørt. Einasti stórir misgerningar, ið gjørdur er, er at landstingsmaður Patursson í landstinginum reisti

málið. Tað gjørdi okkum ein stóran óbøtiligan skaða, og Patursson er skyldugur í honum. Patursson gjørdi, at vit fyri ríkisdegnum og tí almenna vórðu stemplaðir sum lygnarar. Henda Paturssonar gerð var tåpulig. — Vit hava ikki loyvi at siga tåpuligt, het okkum siga, at tað var gáløysi frá Patursson, ið gjørdi okkum henda stóra nationala skaða. Tað mátti vera gáløysi, ella at Patursson eina lotu hevði mist domievnini. — Og hvussu lögdi sær tað ikki út, at Patursson nú sigur okkum, at hann aftaná í landstinginum at hava kraft rettsliga undirsøking og sagt fyri Ritzau Bureau, at rettslig undirsøking vil verða tikið, fer til Suðuroyanna fyri at vita, um nakað grundarlag var fyri einari rettsligari undirsøking. Talarin helt tað vera heilt órimligt at átala nakað uttan tað skuldi verið at átala Patursson. Nevndin hevði gjørt eitt gott arbeiði. Patursson hevði fingið smekk í landstinginum. Hann vildi bara hava »grin« úr sakini. nú.

Framhald.

Tíðindi.

Sunningar

tóku um dagin ein trølara. Yvirhoyringin fór fram í Havn. Skiparin segði seg einki ólógligt hava gjørt, meðan Sunningar bildu fast um, at trolarin leingi hevði ligið innanfyri mark og trolað á Sunnibargrynnuni.

Trolarin varð dømdu 500 kr. í sekt og at galda kostnaðin av sakini.

Hann var dømdu fyri at hava reiðskapin uttanborða innanfyri mark.

Undir málinum:

Fiskivinnan í Grønlandi

stóð leygardagin eljistríð millum Samuelsen og Patursson um teirra starv í hesum máli, sum teir hava hókað upp til stórpólitiskt mál til skaða fyri okkara fiskimenn og fiskiveiðu við Grønland í síni heild.

Vit vilja koma aftur til hetta politiska rumbul.

Finansplanurin.

Nú frettist, at tingið hevur fingið svar frá ministerinum, ið sigist at halda frá viðboðið og avvisur øll uppskót um at taka tilboðið sum forhandlingsgrundarlag.

Av tí vit enn ikki kenna orðalagið í svarinum, kunna vit ikki tala nærri um møguleikan fyri nokrum úrsliti.

Lóginar um

Offentlig Forsorg, Folkeforsikring og Forsikring imod Følger af Ulykkestilfælde

eru lagdar inn á tingborði til umhugsunnar hjá tingmonnum.

Hesar lógir hava ómetiligan týdning fyri øll tæy, ið koma illa fyri, og treingja vit ikki minni til tess enn fólkdi í Danmark.

Hvat, ið verður burtur úr hesum lógum, vilja vit gera okkara lesarar kunnugar við.